



Acest mare între împărați, fericitul și pururea pomenitul Constantin, a fost fiu al lui Constanțiu, care se numea Clor, și al cinstitei Elena. Constanțiu a fost nepot de fiică lui Claudiu cel ce a împărățit în Roma mai înainte de împărăția lui Dioclețian și a lui Carin. Acest Constanțiu, după ce a fost primit de Dioclețian și de Maxențiu Erculiu ca să fie părtaș al împărăției lor, când Maximian Galeriu dimpreună cu alți prigonitori, cu tărie ridicaseră prigonire asupra tuturor creștinilor, el singur întrebuițând blândețea și mila, mai vârtos pe cei ce se luptau pentru credința lui Hristos îi întrebuițua sfetnici și părtași ai slujbelor împărătești. Învățând el buna cinstire pe Constantin fiul său cel iubit, care după acestea s-a numit întâiul împărat al creștinilor, l-a lăsat moștenitor al împărăției sale, în insulele Britaniei. După ce Constantin a fost înștiințat de lucrurile necinstite, desfrânate, pierzătoare și proaste, pe care le făcea în Roma, Maxențiu, fiul lui Erculiu, și îndemnat de dumnezeiasca râvnă și chemând pe Hristos împreună oștilor, a pogorât împotriva lui Maxențiu. Deci, văzând Dumnezeu curățenia sufletului lui i s-a arătat mai întâi în somn, după aceea în amiaza zilei, închipuind semnul Crucii scris cu stele: , l-a arătat lui și celor ce erau vrednici. Deci, îndrăznind în chipul cinstitei Cruci și făcând cu aur semnul Crucii pe arme, a mers la Roma, și pe însuși pierzătorul Maxențiu l-a aruncat în râul Tibon, înecându-l lângă podul Milvia, și așa a izbăvit pe cetățenii Romei de tirania acestuia.

Atunci marele Constantin, pornindu-se de la cetatea romanilor și mergând pe cale voia să zidească o cetate pe numele său în Ilion, unde se zice că a avut loc războiul Troienilor cu elinii; însă a fost oprit prin dumnezeiasca înștiințare și i s-a poruncit de la Dumnezeu ca mai de grabă în Bizanț să-și zidească cetatea. Deci, urmând voii celei dumnezeiești, a zidit această de Dumnezeu păzită cetate pe numele său, pe care a și adus-o lui Dumnezeu ca pe o pârgă a credinței sale. Și deoarece căuta scumpătatea credinței celei din vremea noastră, a adunat în Niceea arhierii din toate părțile, prin care s-a propovăduit credința ortodoxă, și Fiul a fost recunoscut deoființă cu Tatăl, iar Arie și cei împreună cu el au fost dați anatemei, dimpreună cu hula lor. A trimis încă și pe maica sa Elena la Ierusalim pentru căutarea cinstului lemn pe care a fost pironit cu trupul Hristos, Dumnezeul nostru; apoi, aceste părți de lemn sfânt au fost mutate, adică o parte a fost așezată chiar în Ierusalim, iar cealaltă parte a adus-o în împărăteasca cetate.

Împărăteasa Elena, după ce a ajuns la Constantinopol, și-a săvârșit viața; iar marele Constantin, împodobind cetatea cu înnoiri și cu prăznuri, și puțin ceva trecând peste patruzeci și doi de ani ai împărăției sale, și începând războiul cu perșii, și în oarecare sat lângă Nicomidia fiind, s-a mutat către Domnul, și a fost adus în cetatea sa, unde a fost primit cu evlavie și cu prea încuviințate întâmpinări, a fost așezat în biserica sfinților apostoli. Și a împărățit în Roma cea Nouă în anul de la zidirea lumii, cinci mii opt sute optsprezece; iar de la venirea cea în trup a Mântuitorului nostru Dumnezeu trei sute treizeci și șapte, fiind al treizeci și doilea împărat de la August.

Și se săvârșește pomenirea lui în preasfânta biserică cea mare, în biserica sfinții apostoli, și în dumnezeiasca biserică sa, în Mănăstirea Chinsterna lui Vis, unde mergând patriarhul împreună cu împăratul și cu suita sa cu litanfe, săvârșesc aducerea dumnezeieștilor Taine.

Sursa: calendar-ortodox.ro